

ՊԱՏՄԱՆԻՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.
Տեղատվություն 6 «

ԱՐՏԱՍՈՒՂՄԱՆ

2 քիւ մեկ ծրարով
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 ֆր.

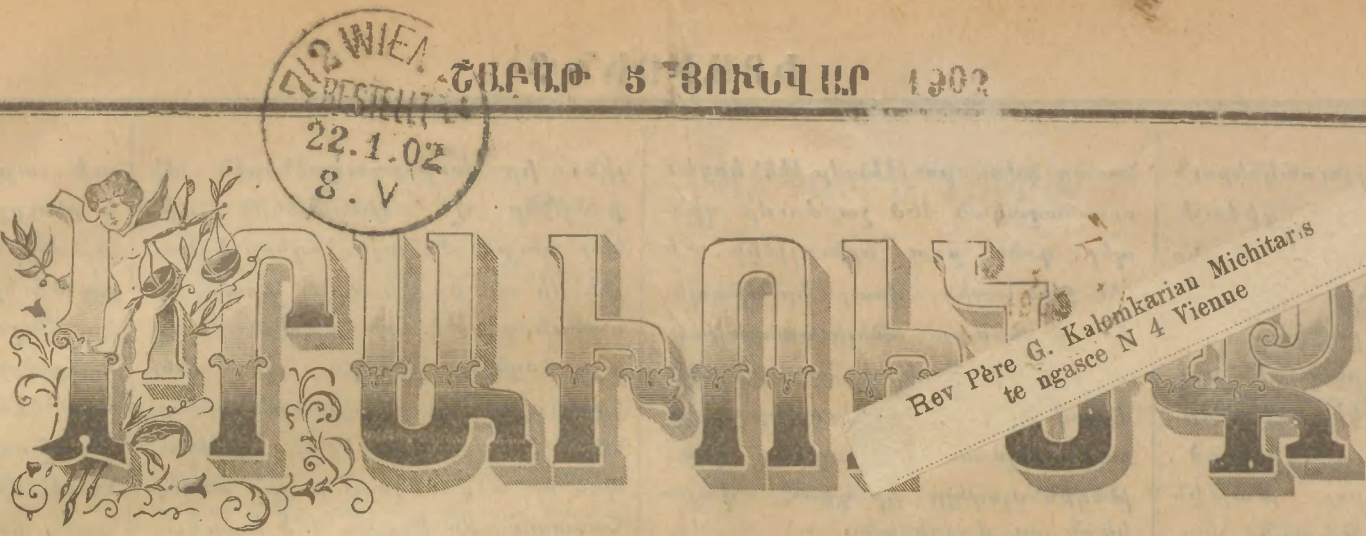
ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 տղ.
Վեցամսեայ 1.50 »

ԿԱՆԻՍԵ

— 0 —

Մանուկան տղը
20 ամսիսիս

L R U Գ Ի Ր

ԱՐԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐ ՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄՆ ՉՈՐԵՔԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ՀԱՍՅԵ

redaction du journal

„Iravounk“

V A R N A (Bulgarie)

— 0 —

Редакция

на вѣстникъ

„Иравункъ“

ВАРНА (България)

— 0 —

Գրութիւնք եւ
յին տրուի

ՈՎ Ե ՄԵԾ ՅԱՆՑԱԻՈՐԸ

Ան օրէն ի վեր, ուր մեր երջանիկ դասակարգին քաջածայքներուն վրայ խորունկ ու թանկագին ծանօթութիւններով հեռացած եմանոր ընթերցողներէն, ամենամեծ հաճոյքով գիտած եմ անոր՝ ատեն ատեն երեսմը ձաղկումի ջանքերով լախտին տակ:

Ամեն անգամ, որ կտրիճ հրապարակագիր մը հոմարձակութիւնը կունենայ ցուցադրելու զայն՝ իր ազամական խաղաղութեանը մէջ, անիկա՝ հայ հարուստը, ապուշ ու անգիտակից գործածութեամբ բողոքած բառով մը ինքզինք տալիս դարացնելու կի՛ց մը կը ճանկրթէ ու հոնկէ այդ կտրիճ քննադատի երեսին «տիրացուն» մակդիրը նետելով, իր անձը կը վերջնաձայն մուծութեանց թելին, հեշտախառնորեն ծայրագոյն լրբութեամբ:

Թէ հարուստը — յարգանք բողոքածն է — երբեք եղած չէ հանրային մարդ ու իր գոյութիւնը շատ անգամ փորձանք դարձած է իր տսճին, տսիկա անունի խորունկ ճշմարտութիւն մըն է, զոր չէ՛ք կրնար սքօղել չքմեղանքի ու եւ վորագուրով:

Ճիշդ այն ատեն՝ որ ամբողջ ազգութեան զոռ ու գոչը նայն իսկ իր պաշտած Աստուծոյ գահը կը դրդեցնէ, մտէք, եթէ կուզէք, հայ հարուստին սէյտա կան եղբայրավայր, և տեսէ՛ք քստմեղի պատկերներ անամօթ ուրացումի բոլոր մարդկային ազնիւ զգացմանց:

Տեսէ՛ք անոր խօլ պարը դա. գաղներու շուրջ, Դսգաղներ, որոնք ազգին թարմ ուժը կը տանին յանձնելու յաւիտենական մռայլան:

Տեսէ՛ք անոր խրախճանքը, ցընծութիւնը, դիւահարի քրքիւնները ճիշդ այն ատեն, երբ հանրային սարսափի աղէտներ եկած են խախտելու ազգութեան հիմը, խորունկ կերպով:

Այո՛, ասոնք ճշմարտութիւններ

են և անոնք՝ որ քննելու անհատական հաշիւներով կը շարժին, և կամ չեն կրնար տեսնել վէս ու սուտիկէ լրջութեամբ ծանրացած դէմքին տակ պահուած «վիթ» խորի սեւութիւնը, անոնք միայն կարող են պաշտպանութեան կատարողին դերը ստանձնել այդ անպաշտ դասակարգին:

Եւ սակայն խնդիրը կը կնճռուի, երբ կարգը կուգայ վերլուծել Ամերիկեան հայ թերթի մը յուշած հարցը թէ մեր հարուստներ ինչո՞ւ չեն տուր յեղափոխականներու 100,000 տարւերը, մինչդեռ անդին կը ծախսեն նոյն քան և աւելի, եկեղեցի, վանք և այլն շինելու համար:

Ամերիկեան այդ թերթին հետ և միջ կրնա՞նք որ հայ հարուստը շատ անգամ իր սնտփռութիւնը յաւիտացնելու տենչով կանգնած է չէ՛քեր, Գետաշից բարիքարութեան մարմնը շատ քիչ անգամ ասի տուած է անոր սրտին դուռը: Ըսել է՝ ուրիշ շատ մը թերթի լրջութեամբ հետ մէկտեղ սնտփռութիւն ա՛յ ունի ան:

Այս պարբերութեան մէջ ամփոփուած տեսութեան մեզի տրուած առիթը ձեռքէ չը փախցնելու համար, ըսենք անմիջապէս թէ անիկա՝ ուրեմն, ինչ սփոխականներու ստակ չի տար, որովհետեւ իր սնտփռութիւնը գոհացնող ու եւ արգիւնքի վրայ ապահով չէ:

Հարուստին բարքը փոխել, ասոր զգացումները ազնուացնել ժամանակի գործ էր, իբր թէ բարքերին արդէն իսկ փոխուած, գիտակցութիւնին արդէն իսկ զարգացած մեր ինքնափութականները ինչ ըրին տառնելու տարիներէ ի վեր թէ մէկ կողմէն ի սէր հանրային շահուն, ճանշնարով մեր հարուստին տիրար կողմը, անորմէ հնար եղածին շափ օգտուելու և թէ միւս կողմէն ալ զանոնք աստ՝ ճանաբար հասցնելու համար պէտք եղած բարձրութեանը:

Դանակը վզին դրին ու ստակը առին, որովհետեւ ուրիշ կերպ չէր տար:

Լաւ, տսիկա հայ հարուստին գրած տալ սովորեցունելու վերաբուժական խիստ գործողութիւն մըն էր, որուն ծայրայեղութեանը պահ մը աչք գցենք սկզբունքին համար: Բայց ըսէ՛ք խնդրեմ, այս գործողութիւնը, որ կենսատու ըլլալու ամեն քրօքականութեան կը փախէր ճիշդ հիմակուն պէս, ինչ հետեւանք ունեցաւ նոյն իսկ այդ նուիրական սկզբունքին ծաւալանքը համար:

Ի հարկէ ազիտայի: Հարուստը ոչ միայն գրած տալ չը սորվեցաւ, այլ կոչկոր մըն էր, քար դարձաւ հետզհետէ:

Պատճառ: Որովհետեւ տեսաւ և տսճուկէ լով տեսաւ որ իր դրամները արդար ի՞նչ պէս կը հաշէին Նազարէզի ու անոր աւելի աղտոտ ձագուկ երես կոկորդին մէջ:

Տեսաւ, որ ալ եւս չէին հնչեր եղբայրակցութեան համարգները. դժօխային շեփորի մը ձայնը լեցուցած էր ինքնափութական գործունէութեան շրջանակը: Ամեն մարդ անպատճառ ըսելիք մը ունէր իր ընկերին դէմ, գող, աւագակ են ևն:

Տեսաւ, որ իր դիզին ոսկին իր կուտեն ու նախանձարեկ սրբ. տով հառաչեց այն ճիզին վրայ, զոր կը թափէին կր անոնք, զինք գերազանցելու համար տափանքի զաղմուղան պէսպիսութիւններու մէջ:

Տեսաւ, որ կարէն ու թալմրէն, Սէնէն ու Միսիսիփէն, ցուցած ցոփութեան հրաշալիքներու նկարը մեծ մասամբ իր սկիներու գնդը շրջառնուած էին: Վերջապէս բողոքի այն պէս բերած էր, որ այս անգամ ինք ըլլաւ — իր խօսքով — ստորին դասակարգին ու ազգի հաճոյակատարը:

Դէս ու Դէն

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒՂՄԱՐԶԲ

1901 տարւոյն մէջ

Լրագրական ընդունուած սովորութիւն մըն է տարեգրութիւն օրերուն, տարւոյն մէջ անցած դարձած դեպքերու ամփոփումը ընել: Մենք ալ այդ սովորութեան համակերպած ըլլալու համար հարեւանցի ակնարկ մը կուզենք նետել 1901 տարւոյ շրջանին մէջ պատահած քաղաքական նշանակելի դէպքերուն վրայ:

Նայն ևս մօտէն կամ մեզ ամենէն աւելի շահագրգռող պետութեան, Թուրքիայէ, սկսինք:

Յաւ է ըսել թէ այս երկրորդ ոչ վարչակապէս և ոչ տնտեսական տեսակետով ու եւ բարեբեռն չը կըլլայ. այլ նախորդ տարիներու բարբալիք ու սպառ վրձակը շարունակուեցաւ. երկրին մէկ ծայրէն մինչեւ միւսը անընդհանրութիւն տրեց և առօրեայ ծախքերուն համար խուռը ստիպուեցաւ որբերու գանձանակէն (իթհամ սանտըլը) գումարներ վարցնել, ու Օսմ. պանդայէն և ուրիշներէ փոխառութիւններ ընելու համար երկրին ապահովագոյն հասոյթները օտարին զօրքոյն ենթարկել:

Գոննայէ Պաղտատ շինուելիք երկաթուղւոյ մեծանորհը Գերման Անատոլիոյ ընկերութեան տալէ, իսկ Սեւ ծովի եղբայրէն սկսած մինչեւ Միջագետքի Պարսկաստանի և Ռուսիոյ սահմանագլուխները ապագային երկաթուղիներու ցանցով պատկուելու իրաւունքն միմիայն Ռուսիոյ յատկացնելէ յետոյ ալ, Սուլթանը չի կրցաւ ռուս դեսպանին բարեկամական ժպտուն դէմքը գոնէ օր մը տեսնել: Մ. Ջինովիքով միշտ խոժոռ դէմքով ներկայացաւ իրեն, պատրազմական տուգանքի յետնեւ գումարները խստիւ պահանջեց ու առանց ապահով խոստում տանելու ոտքը ելաւ զի սեւածէն դուրս չընետեց: Մակեդոնիա և մանաւանդ Սերպիայ սահմանադիւրին վրայ գործուած վայրագութեանց և օտար

Թղթատուններու պայուսակներուն զրաւման դէմ սպառնալից դիմումներ ըրաւ. և միշտ Սուլթանը հիւսիսէն փշոզ քամին առջեւ խոնարհելէ զատ ճար չունեցաւ:

Խալիֆէի մայրաքաղաքին մէջ, ֆրանսացի հրացանակիր զինուորներ Սիրքէճի կայարանը ելած, թուրք պաշտօնաներու թաթին զարնելով օտար թղթատանց պայուսակները խելու յանձնապատանութիւնը ունենալէ վերջ, երբ Գերմանիոյ իշխան Ատէլպէրթը Խալիֆէին հիւրասիրութիւնը ու մեծարանքը կը վայելէր, անդին ֆրանսական քանի մը մարտանաւիր Միտիլինը կը գրաւէին. ըսպառնալով նաեւ Զմիւռնիոյ և ուրիշ նաւահանգիստներու ալ անհաճոյ այցելութիւններ տալ: Այս սարսափ օրերուն Սուլթանը իր Երլազի վանդակին մէջ օձի նըման կը գալարուէր ու գերման և ռուս պետականներուն ոտքերը կը լիզէր զի՛ր այդ դժուար կացութիւնէն ազատելու համար. բայց իր ձեռք առած բոլոր դռներէն մի ևնոյն անկարեկիր պատասխանն ընդունեց թէ պարտի Տէլքասէի ներկայացուցած դեղահատերը կըլլել: Հոս Սուլթանը անգամ մը ևս զգացած ըլլալու է որ իր ամենամտերիմ վիճակը և նոյնպէս Զարը Թուրքիոյ օգտին համար բնական շարժելու տրամադիր չեն, այլ իրենց բարեկամական գովառմանները լոկ զուսմեալ հիւանդին հոգեվարձէն առաջ ստացուածքն են: Ըր կողպատելու համար է, առանց սպասելու որ նա իր վերջին շունչը փչէ և իրենք ալ օրինաւոր ժառանգորդի մը բաժինը ստանան. «ո՞վ ինչ գիտէ յառաջիկային ինչ կըլլայ ինչ չըլլար, օր առաջ մենք մեր բաժինն տիրանանք»: Եւ այս է ամենի մտածումը:

Քիչ չինկ Սալիտ փաշայի մեծ եպարքոս անուանուիլը ունեց յայտնելէ իր տիրոջ ըմբոստ ծերունի պիտի ջանայ երկրին հարստահարուած և հետեւաբար դժգոհ տարրերուն իրաւունքը յարգել. բայց ունեց այս յայտն ալ չուսով օգը ցնդեցաւ: Սալիտին հանգէպ քրիստոնեայ հպատակներու ունեցած տրամադրութիւնը որակելու համար կը բաւէ միայն Էտիքի կախաղանները ցոյց տալ: Սա կը յիշեցնէ Օսմ. Սահմանադրութեան հեղինակ Սիտ հադ փաշայի եպարքոսութիւնը, որուն Ռուսնու գալիս եղած միջոցէն սլախալ Պուլկարիոյ ծառերէն իւր պտուղ խեղդուած Պուլկարիներու դիակներ կը կախուէին:

Վերջապէս թիւրքիան վերջացող տարւոյն մէջ ոչ գէպի բարւոքում քաջ մը առաւ և ոչ ալ նոր տարւոյն մէջ առնելու հակա միտում ցոյց տուաւ:

Ռուսիա

Վերջացող տարւոյն մէջ Զարի կառավարութիւնը առաւել կամ

նուազ դժուարութեամբ թէ՛ կրցաւ ռուսառոյտական մեծ շարժումը զրուպել, գոնէ ըստ երեւոյթին, և թէ Ֆինլանդիոյ վրայ իր միապետական ձեռքը աւելի ծանրացնել, օր ըստ օրէ ճնշելով այդ ազնիւ ժողովուրդը, որ այլեւս իր ինքնավարութեան առկայծեալ կանթեղին մշտնջեն կը դիտէ վայրկեան առ վայրկեան:

Բէզէրսպուրկէ մինչեւ Բորթ Սիւրբուր երկաթուղիի մեծ ձեռնարկը անսպասելի փութալանութեամբ մը գլուխ հանեց և սիպիւրիական գիծը բացաւ, որով ասիական արեւելքին մեծագոյն մասը իր տիրապետութեան ու շահագործումին ազատ ասպարէզ ըրաւ, և յայտնի համարձակ տիրեց Մանչուրիոյ: Ռուսիա Պարսից ծոցին ալ աչք ունենալով, Անգլիոյ չքաղութէն օգտուած, պարսկական նաւահանգիստները Պէնտէր Ապաս և այլն իր ազդեցութեան հեթաւրկեց. իսկ ամբողջ Պարսկաստանէն այսօր գրեթէ արտաքսած է Ռուս լիացուց սկզբնաւորական, արհեստագործական ու գիւնդագիտական ազդեցութիւնը, որուն տեղ ռուսականը կը տիրապիտէ: Հնդկական ովկիանոսի և բուն իսկ Հնդկաստանի Ռուսիոյ այսչափ մօտեւալը բնականապէս մեծ դժգոհութեամբ կը դիտեն Անգլիացիք, բայց ինչ ընել, անդին Հարաւային Աֆրիկէի մէջ իրենց ոտքերը կապուած են:

Վերջապէս 1901 տարին ամեն պետութեան աւելի Ռուսիոյ արգասաբեր եղաւ: և Պալքանի մէջ իր ապագայ գործունէութեան համար պատրաստած ծրագիրներուն գործադրութիւնը այսօրուրեւէ արահովեց կիւնտը ըսել:

Գուրպէր

ԹՈՒՐԿԻԱՅԷ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլսէն կը գրեն Տէյնի Դըրօնիքը:

Ասիական զուսմաներէ հոս հասնող ճամբորդներ կը պատմեն թէ քրիստոնեաները առանց ցեղի և կրօնի խտրութեան, սիսթեմաթիւ կերպով կը հարստահարուին տեղային պաշտօնատարներէն, որով քրիստոնեայ ժողովուրդին կացութիւնը հետզհետէ կը վատթարանայ: Քրիստոնէից դատարանաց առջեւ ունեցած դատերնին ամիսներով կը ձգձգուին, և իրենց յաճախակի գանգատներ անխելի կը մնան: Անխիղճ հաւաքիչներ խեղճ գիւղացուց ունեցողները կը գրաւեն և յետոյ կը ծախեն զանոնք իրենց հաշուոյն փողոցներու մէջ:

Թուրքաբուր պալատը գտնուող Մահմետի վերադիւն համբարները համար, Սուլթանը պարտաւոր էր կամուրջին վրայէն անցնել որու տակէն հեռագրական ձողեր կա-

լին: Իր խորհրդականներէն մի քանինը վ. Սուլթանին դիտել յուր թէ այդ ձողերը կրնան ինչ մի օր իր կեանքին վտանգ մը սպառնալ, թէ կրնար թշնամի մը այդ ձողերու միջոցաւ կործանել կամուրջը երբ ինք վրայէն անցնէր: Հրաման տրուեցաւ անմիջապէս որ այդ ձողերը ուրիշ տեղեր հաստատուին ինչ որ մեծ խառնաշփոթութիւն մը յառաջ պիտի բերէր հեռագրական վիճակին մէջ: Հեռագրատան տնօրէնը մեծ Եպարքոսին դիմեց և յետ երկար վիճաբանութեանց որոշուեցաւ այդ ձողերը 40 ոտք վեր բարձրացնել այնպէս որ կամուրջէն բարձր լինէ և ոչ թէ տակը:

Վերջին օրերս թուրք մը Ստանպուլի կողմը հայու մը խանութ գնաց մի քանի թաշկինակներ գնելու համար. գնելու վրայ չը համաձայնելով առանց բան մը զը նելու մեկնեցաւ, բայց հետեւալ օր եկաւ և 2 հատ գնեց այդ թաշկինակներէն. յաջորդ երեկոյն ոստիկանութիւնը խանութպանին տունը գնաց և հրամայեց իրեն հետ ընկերանալ խանութին մէջ խուզարկութիւն ընելու համար: Խուզարկութեան միջոցին Սուլթան Մուրատին լուսանկարը գտնուեցաւ այն ծրարին մէջ որուն մէջէն թիւրքը թաշկինակներ գընէր էր: Այդ թիւրք յաճախորդը լրտես մըն էր որ թաշկինակներ գնած ժամանակ գողտնապէս այդ լուսանկարը սպրդեցուցած էր ծրարին մէջ: Խեղճ խանութպանը քանի մը օր հակադիմեան տակաւնուեցաւ, մինչեւ որ կրցաւ ազատիլ իր տնտեսութիւնը ապացուցելով և բուսական դրամ ծախսելով: Թուրք ոստիկանութեան մէկ տեսակ դրութիւնն է այս ժողովուրդէն դրամ փոխելու համար:

«Ալէքսանդր Յայթուկ» հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ. Իտալիա մեծ արշաւանքի մը կը պատրաստուի Տրապիսը դըրաւելու: Հարիւր հազար զօրքեր շարժուն վիճակի մէջ են Տրապիսոյ եղերքը փոխ սղորուելու:

Սուլթանը Գարատաղի Նիքոլա իշխանին միջամտութիւնը խնդրած է, բայց մերժուած:

Պարսկական ծոցին մէջ գտնուող Գովալթ նաւահանգիստին համար եղած դժուարութիւնները դեռ Անգլիոյ և Ռուսիոյ մէջ խնդրոյ նիւթ են, և Սուլթանին համար մեծ վնաս մը պիտի առաջ քայ, եթէ յիշեալ տեղութիւններէն մէկը գրաւելու ըլլայ: Սուլթանը անմիջական հրամաններ տուած է որ Անատոլիոյ երկրամասի ընկերութեան հետ բանակցութեան մտն:

ուի, այժմ յիշեալ ընկերութեան և Թուրքիոյ հանրագումար շինութեանց նախարարին մէջ բանակցութիւնը կը շարունակուին: Երկու կողմանէ ալ փափաք կայ սոյն երկաթուղիի գիծը երկնցնելու, և արդէն Սուլթանը հրամայած է անմիջապէս շինութեանց սկսիլ Գոնեաէ մինչեւ Պարսկական Դոցը գտնուած Գաւիմա նաւահանգիստը:

Պատուաւոր ընտանիքի պատանող երիտասարդ թիւրք մը Բէշատ պէշա տա յաջող գնտակ խաղացող մըն էր Պալոյ մէջ:

Ասկէ ամիս մը առաջ Բէշատ պէշա խորհեցաւ որ լաւ պիտի ըլլայ եթէ իր երիտասարդ թիւրք բարեկամներուն սորվեցնէ այդ խաղին գաղտնիքը. եւ ասոր համար ընկերութիւն մը կազմակերպեց և որուն քիչ առանձին մէջ շատ մը երիտասարդ թիւրքեր անգամակցեցան: Այս երիտասարդները շաբաթ քանի մը անգամներ խաղալու վարժութիւնը կընէին եւ այնպէս ալ կը զուարճանային, առանց մտածելու թէ ամեն անգամ որ կը խաղային մօտէն կը հսկուէին Սուլթանի լրտեսներէն:

Անցեալ չորեքշաբթի, կէս գիշերին, երկու ոստիկանական պաշտօնաներ Գատը գիւղ Բէշատ պէշա տունը գացին, և զինքը առնելով իւսկիւտարի ոստիկանատունը տարին: Հոս իրեն անհամար հարցումներ եղան այդ նոր ընկերութեան վրայ զոր ինքը կազմակերպած էր «Թափի ընկերութիւն» անունով:

Իսկոյն մէկը զրկուեցաւ գնտակը բերելու եւ Բէշատը միայն Սթանպուլի մեծ ոստիկանատուն տարուեցաւ: Երկրին հարգաքննութիւններէ վերջ իրեն հարցուեցաւ թէ այս «Թափ» ինչով շինուած էր, արդե՞ք մէջի կողմը որ եւ է բան մը կը պարունակէր: Համարձակութիւն շունեցան ոստիկանատան մէջ գնդակի դպչելու, վախճալով որ մի գուցէ պայթի:

Բէշատ տունը համոզիւր բացատրութիւնները ապարդիւն եղան. եւ զինքը Երլազի զրկեցին երկայն տեղեկագրով մը, ըսելով թէ Բէշատ «Թափ» ընկերութեան պարագլուխն է, և որուն անգամներուն թիւրք սոսկալի համեմատութեան մը հասած է:

Երլազի մէջ ալ Բէշատի բացատրութիւնները անբաւական համարուեցան և իրեն հրամայուեցաւ որ իր բոլոր գոյքերը ծրարէ եւ անմիջապէս թիւրքաւէն հեռանայ:

Բէշատ այս առաւօտ ճամբայ ելաւ դէպի Թէհրան. և տեղւոյն հիւպատոսին տեղեկագրուեցաւ թէ Բէշատ աքսորուած մըն է:

Իրեն բարեկամ երիտասարդ թիւրքերուն արդիւած են գնդակ խաղալ, եւ անոնք գաղտնի կը հսկուին:

ՇՆՈՐՀԱՊԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ներկայիս իմ խորին շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ հետեւեալ ազգասէր ու կրթասէր ազգայնոց, որոնք ի նպատակ տեղւոյս վարժարանի պարտուց բարձրանը ձեռնարկուած հանգանակութեան իրենց աջակցութիւնը նուիրեցին:

Ի Պուրէշ, Տէսրք Գր. Նաքաչեան,

Յ. Փափազեան եւ Գ. Վասպուրականցի:

Ի Սուլիմա. Ա. Մարգարեան, Ղ. Զաքարեան, Կ. Ժամակոչեան, Վ. Մարտիրոսեան, Կ. Ալեքէրեան, Մ. Յակոբեան, Խ. Եղիազարեան, Գ. Եփրեմեան, Յ. Յարութեան, Գ. Գալուստեան, Մ. Կոստանեան եւ Մ. Մխիթարեան:

Ի Պապատաղ. Մ. Գասպեան, Ա. Աւետիքեան եւ Պ. Մելիքեան:

Ի Թուրքա. Երեւում եւ Գալուստ:

Ի Պրախ. Յակոբ Զաւուր, Հայրապետ Դադարեան, Մ. Ասոյեան, Կ. Յովհաննէսեան, Խ. Գեորգեան, Մեղիք Զաւուր, Մովսէս աղա եւ Ղ. Թոփեկեան:

Ի Թէքուշ. Ս. Ալթունեան, Ս. Գըլընեան, եւ Թ. Հայաթեան:

Ի Պոլատ. Մ. Ասատուրեան:

Ի Յոքչան. Ս. Սեթեան:

Ի Կալաց. Թ. Թրանիօղլեան, Մ. Մանուկեան եւ Ղ. Պողոսեան:

Ի Ռոման. Միսաք Տէր Պողոսեան:

Ի Եւա. Յակոբ Յարութեան:

Ի Պոթուշան. Գ. Թաշեան:

Ի Սուչավա. Գ. Կայնսեան եւ Թ. Բամաշկանեան:

Ի Պաքով. Տ. Գրիգոր քչոյ:

Ի Բանջո. Գ. Միսիրեան:

Հրապարակաւ. շնորհակալութիւնս

կը յայտնեմ նաեւ վերոյիշեալ քաղաքները բնակող սիրելի ազգայնոցս, որք սիրալոյսով մասնակցեցան հանդիսականութեան եւ նուիրեցին իրենց լուծմանը ի սէր ազգ. մանկաւոյն դաստիարակութեան:

Տէր Յիսուս որ այրոյն լուծման օրհնութեամբ բնակողս եւ բաժակ մը պաղ ջուրին անկորուստ վարձք խոստացաւ. ընդունի ի բարին իւրոյ բարեպաշտ սիրելեաց նուէրները եւ իւր օրհնութիւններով պահէ պատկանին, ամեն:

Աղօթարար

Սարգիս քնէյ. Դարիպեան

Վառնա, 31 դեկտ. 1900

ԱՐՅԱՍԱՀԱՍՏԱՆԸ

Արտասահմանը՝ հայերու համար եւ զուտ այն Հրէական ազատ քաղաքը, ուր կ'ապաստանէին յանցաբարեւոյն, արգելափակեան ձեռքէն ճողոպրելու համար:

Հայացի բացատրութեամբ, արտասահմանը եղաւ մեր արգել Արշակաւունը, ուր ոտք դնողն կարծես առաջին վայրկեանին պարտք կը զգայ մի առ մի մերկանալ այն բոլոր առաքելութիւններէն, զոր մեր նախնիք յորդոց որդի ժառանգ ձգած են մեզ:

Տաճկաստանի մեր եղբայրները, զըժոխական կեանքի մը անըմբռնելի պայմաններուն տակ իսկ կը շարունակեն հայուն արժանաւայել համբերատար կենցաղը պարել. զոր մենք հաս, բազմ միջավայրի մը մէջ, կը թերանանք:

Աւ Կոստանդնուքի զայն, անամթաբար, ըլլալով նշաւակ... օտարին առջեւ, օտարին տան մէջ:

Արեւելքի ամօթը, յարգանքը պատկառանքը մոռցանք, սրբապաշտները ընտանեկան յարկի վսեմութիւնն ու բարձրութիւնը, մոռցանք մեր հայրենիքը, մեր կիները, աղջիկները, զաւակները, մեր ազգութիւնը:

Մինչ երկար տարիներ հայ կիներ, իրեն անարժան ամուսինէն լքուած, տաճկան իւրեան գիշերուայ նահապետ կուտի սուրբ քունը կը քնանայ հոն, մինչ հասունցած քաջող նշանածներ

աչքերն վերադարձի դուռը տնկած կը մնան անհամբեր, հոս, մեծ թուով այրեր օտար լըրենիներու հետ խորհրդեան վերամուսնութիւնը կրնաքած, մութի անամթաքութիւնը կը քնանան: Կոնջական զայրոյթի բողոքները ծայր տուած են արդէն, ու այդ բնական պոռթկումին առջեւ ազգային իշխանութիւնը, ո՛հ, կը հասկնաք, սրբազան ամուսինները խուլ կը մնան:

Հայ կիներ թողունք իր այդ տաճանի խաչափայտին վրայ բեւեռուած: Արտասահմանի ամբողջ հայութիւնը ապակեղրոնացումի յաւանտեցնող զրոյթիւնով մը, մատնուած է կատարեալ անիշխանութեան:

Չկայ զանաք կեղրոնացնող մոգական ոյժ մը, չկայ ներքին ս. կապը, միմեանց յօդաւորող եղբայրաբար:

Պատկեր՝ մեծին զէմ, աղքատի՝ հաւրուսին, բարեբախտի՝ բարեբախտին, ժամբոյձի՝ կրօնաւորին, քահանայի՝ եպիսկոպոսին, եպիսկոպոսի՝ Պատրիարքարանի եւ վեհափայտին զէմ կը յօդաւորայ:

Աւ այդ մեծ ըստածներն ալ չունին երբեմնի նշխարականութիւնը, որով ի կարգ հրաւիրէին զիրենք անաստողներն:

Մարալը՝ որ հային ամօթը կը համարուէր, հիմա մօտ է դարձած. ու աման մարդ ճակատը բաց. հօրը առնելիքը հաւաքելու պէս, կը թափառի պիւոյէ պիւոս եւ կամ օձքէն կը բռնէ հայ հարուստին, ուր որ գտնէ փողոցը, սրճարանը, պօսան եւն, հայ հարուստը՝ որ երբեմն իր մերժումին մէջ անգամ շնորհալի էր, հիմա ֆրանք ըստած ապրտակ կ'ընէր հայ մուրիկի գէմքին կը փակցնէ ազգասիրաբար, իբրեւ արգար սովոր այն գումարին, որուն հայրը կամ զօրեղբայրները հազարաւորներով շահեցուցած էին իրենց կոտորածներէն առաջ:

Դասն տարի եւ աւելի առաջ Եւրոպայ հաստատուող վաճառականը՝ զրգակաւ, կուտայ քանի մը ֆրանք եւ թէ ինչքով մերժել չուզէ, սա հրաշալի համեմով. «ալ տա աէֆ օլ, իսկէ՛ք» զուրս կ'ընէին վերջ... «պուս ինչ է՝ աէպիլ մըլէք...»:

Մտիկ ըրէ՝ քորձմօրս ք ուստահայր, շիւ աչքերը գոցելով «հրաժարեմք» կը գտնայ, մըթմըթալով, «Չաւակ... հէմ էլ զուք չմեռաք»: Թողէ՛ք, թողէ՛ք, ասոր հոգը ալ աւելի ծանր է. իր դիրքին պահանջած աշխարհք մը ծախքերը ունի ան, զաւակը պէտք է զրգէ լիսեւ, միւսիքի եւ ֆիզիքի այցելու դաստասներ պէտք են, ազուն ճաշակը ազնուացնելու համար, ու այս հայրական գրեւատանիլ զոնորութիւններուն փոխաբէն ազան, աղջիկը, ազգականին տղան ամանն ալ փոխաւորապէս եղանակը լլան ամառը, քննութիւններու ժամանակ:

Արդին Տաճկաստանէն եկող ազգաստ ուսանողը ոչինչով մասնագիտական զարոցներէն «պատկաւոր» գորս կուգայ:

Մարալը

ՇԵՆՈՐՀԱՆՈՐՈՒՄ

Մեր բարեկամներու ու համակիրներու կողմէ ամանաքի առթիւ մեզ զրկուած շնորհաւորական այցելութեան համար մեր շնորհակալիքը կը յայտնենք եւ փոխադարձ կը շնորհաւորենք զիրենք թէ նոր Տարւոյ եւ թէ Ս. Ծննդեան առթիւ:

Խմբ. «Իրաւունք»ի

Յ. Գ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջին շաբթու մէջ Պոլսոյ Պատրիարքարանի եւ ազգային շրջանակին մէջ ոչ մի ուշագրաւ դէպք չէ պատահած, միայն պարտի եւ նոր տարւոյ առթիւ շրջանաւորական այցելութիւններ փոխանակուած են Պատրիարքարանի, Երեւոյի, Դարան եւ Դեսպանատանց միջեւ:

— Կիլիկիոյ Կաթող. Տեղապահ Սրբազանը եւ ուրիշներ հեռագիրներ ուղղելով Պատրիարքին, խընդրած են որ Կիլիկիոյ շնորհներ Կաթողիկոս Երէցեան Սրբազանի վաւերացեալ պաշտօնակէտի գործողութիւնները կտրելի եղածին չփչուտ կատարուին, որպէսզի փութով հասնի իր պաշտօնավայրը եւ կաթողիկոսական թափուր մնացած Երեւոյի Երէցեան Սրբազանի նման արժանաւոր Կաթողիկոսէ մը:

— Մանչեսթրի հայ եկեղեցւոյն հոգաբարձութիւնը 38 յոգեւածէ բողոքեցաւ կանոնադրութիւն մը գծած է, որուն համեմատ Մանչեսթրի հոգեւոր հովիւը ուղղակի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին իրաւասութեան տակ պիտի գրտնոյ եւ ինքն իրեն կտրող պիտի չըլլայ հայ Եկեղեցւոյ ձեռնարկն մէջ փոխութիւն մտցնել, եւ ժողովուրդը ինքը պիտի ընտրէ իր հոգեւոր հովիւը:

— Կորնոյ հոգեւորականութեան քիչ շատ կտրուելու գումարներով մասնակցող ազգայիններէն հետեւեալներու տնտեսները մոռցած էինք ինչեւ մեր անցեալ թուով:

Ս. Գ. Երեւան	40
Յ. Ս. Գ. Կաթողիկոս	40
ՈՒՅ	40

Աղջ. Կաթողիկոսի տնտեսը 12.30

— Կորնոյ կը գրեն զեկո. 25 թուով. — «Երեւանի Տարագիւղիցի վիշի պահուս եւ 17 հոգի հոգեւոր զրկած են Կորնոյ գրքաւոր արկածները ստուգելու շուրջ ցարտէն պատուով որդու համար»:

— Վէսելո հայ գերատնայական խումբը կը ծանուցանէ թէ այս իրիկուն ժամը 8 ու կէսին, Սանթրալ սրահին մէջ, ուս. ջին անգամ ըլլալով պիտի ներկայանան Մեծ Հարստութիւն անուն նոր թատերախաղը, 5 արարուած:

ԻՐԱՆԻՈՒՆՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Տ. Անդրէաս Բիրքօզ. — Ձեր թերթը օրը օրին կը գրկուի կանոնապէս:

— Տ. Տ. Ա. Նիքօբօլ. — Ա. Գ. էն ստացանք 6 ֆրանք ձեր Ա. վեցամսեակին համար:

— Տ. Կ. Պատմական Եւսեպօլ. — Ձեր բաժնեկիւնը չուտով զրկեցէք:

— Տ. Օ. Դիւրա. Արմաթլար. — 10 ֆր. զապուլ իթաթի:

— Տ. Խ. Պէտրիւն. Լօվէլ. — Ձեր մեզ ունեցած պարտքին հաշիւը զորեւեմ եւք Տ. Յ. Յրանքի Ուստու Նա մեր լիակատար փոխանորդն է. ուստի անոր պէտք է վճարէք ու ընկալալիւր ստանալ:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Միացեալ Նահանգաց Վերջին մարդահամարը կը ցուցնէ թէ ամբողջ բնակչաց թիւն է 84,233,069. այս գումարին մէջ հաշուուած են Ֆիլիպիններու, Բորնօ-Միքօնի, Հավայի, Ալասքայի, Կուամի եւ ամերիկեան Մաժա կղզիներու բնակիչներն ալ:

Իտալիոյ թագաւորը անցեալ օր պաշտօնապէս քննութիւն տուաւ իւրու վարիչ օրոժմալիւ, ի ներկայութեան ճարտարագետի մը եւ երկու մեքենավարներու. թագաւորը յաջող քննութիւն մը անցուցած է:

Անցեալ շաբթու Պելկրատի մէջ հրացանի բռնուցեալ Անճելու Նիքոնի անուն կին մը, որ իր ամուսնիւր թոռնաւորով սպաննած էր իր սիրահարին հետ ապրել կարենալու համար: Պատժոյն գործադրութեան առաջը խուռն բազմութիւն մը ներկայ էր, որովհետեւ առաջին անգամ էր որ կրն մը այս զինուորական պատժին կենարարուէր: Իտալիական զինուորը իր վերջին ժամուն շատ քաջասրբա պոստեցաւ եւ հաջողաւ խուռն ուղղաց մահուան վճիւր գործադրել սկող զարեւուս. Վէսելոյ անգամ կուրծքի, որովհետեւ չեմ ուզեր որ զէմս աւրուր ինաւ չի յաղուցաւ սրբաւորը կը գոցէր: Կուրծքի շուրջ գաղ ընդունած, գետին ընկաւ:

Սաֆիլի (Մարոք) ծովեզերքին վրայ քանի մը շաբաթ տուալ պատահաւ թափառն հետեւանք քաղաքին ստորին մասը 10 ժամ ծածկուած է մէջքով ջուրով ու ապ. գլխաւոր փողցին բոլոր թափառնալը վեր եւ վաճառքի օտը թափար սա. 200 հոգի խեղդուած են բերկներէն: Մաքս եւ բոլոր միջնաւորները չուրին ապա անոնք սղած են:

Ի Պաղէ (Ջուրջիլա) գումարուող հրեայ Սրբապատկաւ համաթողիկոս մէջ օր. Սօրը առաջարկութեան ըրաւ թէ հրեաները աշխատութեան կամ պարծելու վարժեցնել պէտք է անոնց անասաւորն գործադրուած պաղային համար ալ ապահովելու ժողովը որոշեց 200,000 աղղ. ոսկի ղրամագլուխ մը հանգանակել, եւ այդ ստակով հրեայ շատ բնակած տեղեր հողեր գնել, աւելաւ հողագործութեան վարժեցնելու համար հրեայ ժողովուրդը:

Ամերիկայի Մասաչուսից նահանգին կառավարական դարմաստան հրատարակութեան տուած տեղեկագրէն կրեւայ թէ հիւսիսատարները բաց օդի մէջ պարմանելու գրութիւնը 67 առ հարիւր օդակար եղած է 1401 տարւոյն մէջ այդ դարմաստան պատարեալներու. մէկ մահ միայն պատահած է 399 հիւանդներուն մէջ, որոնց միջին տարիքը 28 է եղած:

Դարիւս անուն Աւստրիացի նախկին սպայ մը երկրին զինուորական գաղտնիքները օտար գործակալներու հաղորդած ըլլալու ամբաստանութեամբ դատի ենթարկուած էր: Դատաւարութիւնը դոմիակ սկսած է: Դարիւսն զինքը անմեղ կանոնաւէ եւ կրտէ թէ 1896էն ի վեր պատերազմական պաշտօնատուրն չէ գացած, զինուորական մասնագէտներու հետ չէ տես:

նուած . իսկ իր հաղորդածները արդէն թերթերու եւ գիրքերու մէջ հըրատարակուած բաներ են : Ամբաստանեալը գլխաւոր յանցանքը ձգեց իր կնոջ վրայ . որ իր շտաշլուծիւններուն եւ չափազանց պէտքերուն գոհացում տալու համար յորդորեց է ա՛մուսինն իր երկիրը մատնելու :

ՀԱՎԱՏԻՍՍԹԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

ԹԻԻՐԲԻՍ

Պու հափթա Բուսիայա էօտէնիլէճէթ թաղմինսթը հարպիյէտէն 8 միլիոն 750,000 ֆր. թէ. էտիյէ օլընստաղը մուգարէր օլտըղը, վէ պու մէպլաղըն պիր գըսըր հաղըր պուլընտըղը Սթան. պօլտան պիտիրիւմը տիր :

—Թիւրքիայա կիտէճէթ էճնէ. պի մալլէրին կէօմըիւկինի 100տէ 3 արթըմադ իսթէնիլիօր, Թիւրքըն պու արղուսընս տէվլէթլէր իթիւրազ իթմէթտէ տիրէր :

—Մարսիլիատաքի Թիւրք գօն. սօլուհանէսինէ խըրազ կիրմիլ ի. սէտէ, գացալը գըրամատըղըն. տան, եալընըղ պազը ուֆադ էշ եա չալապիլմիլ տիր :

—Բուսիայա պուլընուպտէ, պուստան պիր գաշ ալ էվվէլ մէմ. լէթէթլէրինէ ալտէթ իթմէթ ի. չիւն քէօսթէնէնտէն գաբօրա րա. գիպ օլան ֆայսէրլի միլլէթտաշլարըմըղտան ի. չիւն հէտլէրին. տէ նիզամը տաիրէսինտէ բասա. բօթլարը օլտըղը հալտէ՝ Սթը. սին իսթէլէսինտէ գապուլ օլընմա. յուպ, կէրի շէպիլիմիլ օլտըղլարը կիպի, իզմիլէ տախի չըգմալարը. նա միւստաէ օլընմատըղընտան, շէհրիմիլէ կէլմիլ օլուպ, պուրա. տան տախի եէնիտէն քէօստէնէնէ. յէ ալտէթ իտիրօրլար :

ՏԱԼԻՆԻՅԷ

Կէչէն եաղըն, Պուկարիա բէթ սըգընթըտ պուլընտըղընտան տօ. լայը Բուսիատան 8 միլիոն ֆր. իսթիգըրալ իթմիլ օլուպ, պու մէպլազ եէնի սէնէտէ էօտէմէթ վատ օլընմըլըտը : Մալիւմ օլտըղը իւզըն Բալիզ պանգալարըն. տան ալընստաղ 125 միլիոն ֆը. րանզըգ իսթիգըրալ իէէիւրա. թա ուղըրմըլ օլտըղը սէպէպլէ : Բուսիա Պուկարիայը սըգըլտըր. մատըրգտան մատա, Բարիզ պան. գալարը իլէ միւնստաղ օլընստաղ իսթիգըրալ սուհուլէթ վէրմէթ ի. չիւն Ֆրանսա հիւթիւմէթիւնի վ. սիթասը իլէ՝ Պուկարիանըն մէն. ֆաաթը կէօզէթմէթ պապրիտա միւրաճաաթ վէ թէվասիւթ իթ. միլ տէր :

—Մէճիլի վի. քէլա րէյիսի Ս. Տօթթ. Տանէվ պանգալարըն սին. տիրգասը իլէ եէնիտէն մուսապէ րաթա կիրիշմիլ օլուպ, տահա էհ վան սուրէթտէ իսթիգըրալ մու.

գալէյէսի թանգիմ իթմէթ ղայրէ. թինտէ պուլընըյօր : Եէնի մէ. պուսալար ինթիսապ օլընտըգտան սօնրա, Սօպրանիէ աշըլմասընտա էն էվվէլ հէնի իսթիգըրալ ճէտվէ. ի մէպուստիս թալթիմ օլընստաղ տըր. գաննիսալթա կէօրէ, պու տէֆա իսթիգըրալ մուգալէլէնսմէ. սի հէր հալտէ Սօպրանիտէն գա. պուլ օլընստաղ :

—Եէնի թէշթիլ օլընստաղ Սօպրանիէ իշիւն մէպուս ինթիսապա. թըն ֆիտրիպը 24տէ իճրա օլը. նստաղը րիվայէթ օլընիօր :

Ս. Տանէվ իսթիսապ. սիտա քէնտի բարթիսինէ (Յանգուլիսթ) գազանտըրմադ էֆթեարը իլէ՝ էն էվվէլ հէր պիր գազանըն նաշար. նիք վէ րէէֆէլէրինի թարսլէ քէնտի ատաժլարընը թային իտէ. ճէթ իմիլ :

ՉԻՆ

«Սթանտարտ»ըն Չանկայտան ալտըղը մալիւմաթա պինսէն, Չին իսթիլ. լը էսնտարնտա իմբէրա. թօրիցանըն մայլէթինտէ պուլիուպ, տէ, բրէնս թուսնըն էմիլ թահ. թընտա սէֆարէթհանէլէրին իւզէ. րինէ հիւճիւմ իթմիլ օլան 7000 քիշի պու տէֆա իմբէրաթօրիցա իլէ պէրապէր թէթըրա Բէթինէ ալտէթ իթմիլէր :

—Իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօ. րիցա մուլթանիման սուրէթլէ Բէ. քինէ կիրմիլ օլարադ, չու. կիւն. լէրտէ էճնէպի էշիլէրի հուղօր. լարընս գապուլ իտէճէլէրի պէթ. լէնիմէթտէ տիր : Ֆրաաթ Ֆը րանսանըն եէնի էլիսի Ս. Պօ էվրազը շէսմիլէսինի էյան Չին հիւթիւմէթինէ թագաթիմ իթմէթ իսթէմէթօր. անըն չու հարաքէ. թինին սէպէպի իսէ ֆրանսանըն պազը թալէպլէրինի գապուլ իթ. տիրմէթ մագսէտինէ մէպի տիր. էլիինի պաշըճա թալէպի՝ Չին մէմալթընտէ պուլընսն կաթօլիկ միսիօնէրլէրին հիմայէսի Ֆրանսա տէվլէթինէ ալիտ օլտըղընը թա. նըթմադ տըր : Ֆրանսանըն պու իտաաաթ տիկէր պազը տէվլէթ. լէրին տախի թէէսիլինէ թօգա. նստաղընտան էլ ալթընտան Ս. Պօնըն պու թալէպինէ մուսալէ. ֆէթ իթտիրէնէր օլմալը տըր :

ԹՐԱՆՍՎԱՆ

Ինկիլիզ տէվլէթի եէնիտէն Մա. ճարիստանտան 30000 աթ սաթթն ալմագտա օլուպ, յունվար նիհա. յէթինէ գատար պու աթլարըն թէ. մամէն թէպիւմ օլընստաղը մուգար րէր տիր : Շիմտիյէ տատար 8000 աթ թէսլիմ օլընուպ, Ճէնուպի Աթրիգայա կիթմէթ իւզըն վարօ. րա երէթլէնիլմիլ տիր :

ԱՃԷՄԻՍՏԱՆ

Գրալ էտուարտըն թաճ գօյըն. մագ զիյնէթիտէ պուլընմագ իւզ. րէ Աճէմ Շահը Ինկիլթէրայա կիթմէթ նիլէթինտէ տիր :

—Աճէմիստանըն 25 միլ. ֆր. իսթիգըրալ իտէճէլինի ինկիլիզ կազէթալարը եազմագտա տըրլար :

ԱՆՄԱՆԻՍ ՎԷ ԻՆԿԻԼԹԷՐԸ

Ինկիլիզ միւսթէմիլթաթ նաղը. րը Ս. Չէմպրլէնին պիր նութգ. տա՝ Ալման օրտուսընըն 1870տէ ֆրանսըգ-ալման մուհարէպէսի էս. նասընտա, վահշիլթլէր իճրա իթմիլ օլմասընտան պահա էլլէմիլ օլտըղընտան տօլայր, Ալմանիա տա ֆէվզէլատէ իօշնուտիյէթսիլ. լիք հուսուլա կէլտիկի վէ Պերլին ճէրիտէլէրին ինկիլիզլէրէ գարըլ շէտիտ լիսան իսթիմալ իթտիկի կիպի, կէչէն կիւն Բայիսթապտա Ս. Ղիպէրման նամ մէպուս ին. կիլիզ օրտուսընս գարըլ բէթ շէ. տիտ լիսան իսթիմալ իտէրէթ տէ. միլ տիր :

«Ալման վաթանընս իֆթիլա ա. թանլարա գարըլ եումրուգլարըմըլը ճէպիլիզաէ թուլթամայուպ օ կիպի. լէրին խտապին պուրուլարընս գար. շը սալլամայլըրգ, Մատէմթի Ս. Չէմ պրլէն ալման էհալիսինի միւթթէնիմ կէօթէրլիլ տիր. քէնտիսի տէ պի. զիմ էնտիլթաէ տիւնտա իւզէրինտէ էն մէլուս պիր չոպղըն տըր :

—Ալման պիւթէլա րէյիսի Ֆօն Պիւլօֆ Բայիստապտա իթիֆագը միւսէլլէսինտէն պահա իտէրէթ տէ. միլ տիր, «Չօզլար իթիֆագը միւ. սէլլէսէի մէվարա գօնմուլ կէօս. թէրմէթ խաաթալըղընս թուլթու. մըլ տըրլար : Ֆրագաթ օ բէթ սաղ լամ տըր վէ չօգ. ուզուս վագըթ եաշայտճագ տըր :

«Եալընըլ իթիֆագ իշիւն եան. լըլ պիր էֆթեար մէվնուտ տըր. օ թիճարէթ իւզէրինէ պինալան. մըլ պիր սինտիթա տէկիլ, իլա պիր սիւկիլթա գուճրանեաար տըր, ախէրլէրէ հիւճու՝ խուսու. մէթ իշիւն օլմայուպ, սուլհը գա. զիէն մուհաֆազա իթմէթ իշիւն վիճուտ ալմըլ տըր :

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսանըն վէլթէլա րէյիսի Ս. վալտէթ Բուսօ մէմալթին պաշըր. ճա շիհրլէրինէ սէյահաթա չըգ. մըլ օլուպ, հէր թարաֆտա հիւս. նի գապուլ պուլմագտա, վէ նուլթգլարը իլէ՝ եագընտ իճրա օլընստաղ ինթիսապաթ իշիւն քէնտի մէվգըսընը թային իթմէ կէ չալըլմագտա տըր : Ֆրանսըլ ճէրիտէլէրի չու սըրա Ս. վալտէթ Բուսօնըն սէյահաթը վէ նուլթգ. լարը իլէ ուղըրալմագտա տըրլար :

—Ս. վալտէթ Բուսօնըն Ղիօն. տա իրատը նուլթգ իթմէսինտէն սօնրա, պէլէտիյէտէն չըգտըղը էսնտաէ էհալի թիճարէթ նաղըրը Ս. Սիլլանսա գարըլ նիւմայի. չաթտա պուլընտը, բօլիպէր պա. ղը նիւմայիշիլէրի աէրտէսթ իթ. տիրէր :

ԹԻԻՆՃԱՐԻՅԷ

ՉԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ		
Վալօն լիպ. 49.53 հ.թ.	7. —	7.20
Արապա լիպ. 48-58 հ.թ.		7.9.60
ԱՐԲԱ		
Վալօն 100 քիւ	9.56/9.60	
Արապա 35-45 լիպ. հ.թ.	5.80/6.60	
ԵՈՒԼԱՅ		
Արապա	5.20/5.60	
ՅԱՍՈՒԼԻՍ 100 քիւ	15. —	22. —
ՉԱՎՏԱՐ	6.80/7. —	
ՄԻՍԻՐ		
Արապա լիպ. 54-58 հ.թ.	7. —	8. —
Վալօն լիպ. 100 քիւ	9.40/9.80	
ՏԱՐԸ	6.20/7. —	
Կիւնտէ 100-150 արապա կէլմէթ. տէ տիր. վալօն 50-55 :		
Վալօն մուսալէլէսի ալթուս ֆը. րանթլէ, արապա կիւմիւլլէ, Նտթօ. լէօն 22/60 հիսապը իլէ :		

ԲԱՄՈՒՔ

Վարնա մաղազասընտա իւլիթ սա. թըլարը :		
Ինկիլիզ իւլիկի Ն. 8-14	9.50	
» » Ն. 18-24	12. —	
Եէրլի իւլիթ Ն. 8-14	9. —	
Աթըլմըլ բամուք հօդա	2. —	

ՍԱՐՐԱՅԻՅԷ

Նարուլէն 22 ֆրանք 60 սանթ,		
Օսմ. լիրասը 22.90 ալթոնն ֆրանք		

ՊԱՌԳԱԼԻՅԷ

Վարնա բիացասընտա պագալիյէ մալլէրին պու կիւնթի ֆիյաթը, ալ. թուս ֆրանք իլէ :		
ԳԱՆՎԷ	1.61/1.90	
Շէֆէր Բօման, Նէմցէ	54	
» (Քէսմէ) սանտըլ	29. —	
Բիրինճ ճարոն չուլայը	35-38	
« Ֆիլիպէ »	35. —	
« Ինկիլի »	27. —	
« Բիզօն »	45.48	
ԿԱՉ Աանտըր	6.70	
Չէթիւն ԵԱՂԸ քիւ	— 80/1. —	
ԳՈՒՐՈՒ ԻԻՉԻՍ	— 82	

ՆՈՅՍ

ԵՐԵՎԱՆԻՆԻՅԷ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք այս թերթի սկիզբէն մինչեւ 5 թիւը : Խմբագիրն է Տ. Մ. Սինասեան որ լաւ գրող մըն է : Այս թերթը «Իր ընթերցողնե. րուն զգացումները աղնուացնել և խորհուրդներ լայնցունելու» նպա. տակաւ լոյս կը տեսնէ, և ի մէջ ալլըց գիտական ընտիր յօդուած. ներ կը պարունակէ : Գինն ալ շատ աժան է. տարեկան կէս տո. րար Ամերիկայի համար, իսկ ու. րիշ տեղերու համար 3 ու կէս ֆրանք :

Հասցէն՝ Մ. Սինասեան
59 Ֆրակ սր. Բիւնյրիճ Մաս.
(Էրա գ'իւնի s'ամերիկ)

Одговорникъ Н. Драгулевъ

Печ. на Хр. Н. Войниковъ—Варна